

При відображенні продажу готової продукції в бухгалтерському обліку зазначаються дві її оцінки: оцінка, що прийнята підприємством згідно з обліковою політикою — первісна вартісна (за Д-т 901 "Собівартість реалізації готової продукції") та оцінка, що визначається за домовленістю сторін (за К-т 7 01 "Дохід від реалізації готової продукції").

Результати проведених досліджень переконливо засвідчують, що правильність організації обліку процесу реалізації готової продукції є запорукою достовірності відображення облікової інформації у фінансовій звітності підприємства та безпомилкового визначення результативності діяльності суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерський фінансовий облік: [підручник для вузів / За ред. Ф.Ф. Бутинця]. 7-е вид., доп. і перероб. Житомир: ПП "Рута", 2006. 831 с.
2. Витрати: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2006 р. № 415 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06>
3. Запаси: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р., № 2 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07>
6. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник. 5-те вид. допов. і перероб. К.: Алерта, 2011. 976 с.
7. Шпилик С.В. Управління збутовою діяльністю підприємства. Галицький економічний вісник. 2012. № 4 (37). С. 88-95.

ОБЛІК В ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВАХ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА: СПЕЦИФІКА ТА ПРИНЦИПИ

Надія ХОРУНЖАК

*д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування
Заклад вищої освіти «Західноукраїнський національний університет», Україна*

Ключові слова: державний сектор, облік, принципи, державні установи, реєстр обліку

Державні управлінські інституції в Польщі, які функціонують, наприклад, як профільні управління (податкові тощо), здійснюють ведення бухгалтерського обліку згідно приписів нормативів вищого порядку. До їх складу належать Закон

про бухгалтерський облік (зі змінами та доповненнями) [2] та Закон про державні фінанси [1]. Специфіка облікового відображення та ведення обліку в такого роду бюджетних установах традиційно реалізується з урахуванням певних принципів. Слід зауважити, що як і в Україні, так і в Польщі ці принципи вважаються загальними і їх є щонайменше вісім. При цьому вони визначаються саме двома зазначеними вище нормативними документами (рис. 1).

Рис.1. Загальні принципи ведення бухгалтерського обліку в державних інституціях (управліннях) в Польщі

Джерело: узагальнено самостійно на основі чинних норм

- (1) – для забезпечення достовірного й чіткого відображення ситуації щодо майнових і фінансових активів, а також фінансових результатів;
- (2) – забезпечує фіксацію подій, в тому числі господарських операцій, в бухгалтерських книгах і розкриття даних у фінансовій звітності відповідно до їх економічного змісту;
- (3) – передбачає, що в обліку відображаються всі доходи, отримані держустановою та пов'язані з ними витрати в певний період фінансового року, незалежно від дати їх фактичного отримання (оплати);
- (4) – проявляється в тому, що доходи й витрати визнаються в бухгалтерському обліку на дату їх здійснення (оплати/виплати) незалежно від річного бюджету, якого вони стосуються;

(5) – вартість окремих активів і зобов'язань, доходи та відповідні витрати, а також надзвичайні прибутки та збитки визначаються індивідуально. Їхня вартість не може бути взаємо зарахована.

(6) – в бухгалтеріку можуть бути застосовані спрощення, якщо вони не суперечать загальноприйнятим принципам обліку та не мають суттєвого негативного впливу на майновий і фінансовий стан, а також на загальні фінансові результати. Але при цьому слід керуватися тим, що окремі елементи, які вважаються несуттєвими (йдеться про предмети подібного характеру), в сукупності разом можуть ставати суттєвими;

(7) – принципи бухгалтерського обліку повинні застосовуватися постійно, в наступні фінансові роки, причому має бути однакове групування господарських операцій та оцінка активів і зобов'язань, включаючи списання амортизації, визначення фінансового результату та складання фінансової звітності щоб отриману інформацію можна було порівнювати в динаміці. До прикладу залишки активів і пасивів відображаються в бухгалтерському обліку такі самі на день їх закриття, як і в бухгалтерських книгах, відкритих на наступний фінансовий рік. Однак при цьому не забороняється, починаючи з першого дня нового фінансового року, незалежно від дати прийняття рішення, змінити існуючі підходи відповідно до чинного законодавства;

(8) – вимагає, що окремі складові активів і пасивів оцінюються за методом фактичної ціни (понесеними витратами) на їх придбання (виготовлення). При цьому, одночасно керуються принципом обережності. З точки зору практики це також передбачає включення до фінансового результату незалежно від його обсягу таких складових: а) зменшення використання або комерційної вартості активів, у т.ч. також здійснюється у вигляді амортизації або списання; б) лише безсумнівні інші операційні доходи та надзвичайні прибутки; с) усі інші операційні витрати та понесені надзвичайні збитки; d) резерви на покриття ризиків, відомих суб'єкту господарювання, загрозливих збитків та наслідків інших подій.

Безумовно, що записи в бухгалтерських книгах ведуться польською мовою та в польській валюті. Записи є систематичними й хронологічними незалежно від форми ведення обліку чи комп'ютерної програми, яка використовується при цьому.

Держінституції мають право ведення часткових журналів, дані з яких зводяться в єдиний реєстр – відомість, яка містить обороти окремих часткових журналів та їх загальну суму (місячний і накопичувальний оборот).

Часткові журнали (реєстри бухгалтерського обліку) являють собою реєстр, з допомогою якого групують дані за документами, що мають спільні риси або походять з одного джерела. Змінити групування документів у відповідних реєстрах можна з початку календарного року. Спосіб групування та умовні позначення груп типових облікових документів (реєстрів) визначає головний бухгалтер [3].

Вивчення польського досвіду ведення обліку в державних інституціях (суб'єктах державного сектору) дозволяє критично підходити до напрямів і шляхів удосконалення практики його ведення в Україні. Як свідчать проведені

дослідження, облікові принципи є досить схожими. Але більш детальне аналітичне пошукування надзвичайно актуальне, особливо в частині ведення системи документообороту, бюджетної класифікації та рахунків обліку (Плану рахунків).

Список використаних джерел

1. Ustawa o finansach publicznych : Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. (Dz.U. z dnia 24 września 2009 r.). Stan prawny aktualny na dzień: 07.11.2023. URL: <https://www.portalfk.pl/rachunkowosc-budzetowa/ustawa-z-27-sierpnia-2009-r.-o-finansach-publicznych-tekst-jedn.-dz.u.-z-2023-r.-poz.-1270-3810.html>.
2. Ustawa o rachunkowości : Ustawa z dnia 29 września 1994 r. Stan prawny aktualny na dzień: 07.11.2023. URL: <https://rachunkowosc.com.pl/ustawa-o-rachunkowosci>.
3. Zarządzenie nr 2 Prezesa Urzędu Patentowego RP z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie ustalenia dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości oraz planu kont dla Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej. *Dziennik Urzędowy Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej*. 2023. URL: https://uprp.gov.pl/sites/default/files/2023-04/dzienn_urzed_poz3_2023.pdf.

ФІНАНСОВИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Інна ЦВІГУН

*докт. екон. наук., професор,
завідувачка кафедри обліку, оподаткування
та технологій електронного бізнесу ЗВО «ПДУ»
м. Кам'янець-Подільський*

Бухгалтерський облік часто називають мовою бізнесу. Більш формально, це описується як інформаційна система, яка вимірює бізнес-діяльність, обробляє інформацію у звіти та передає результати особам, які приймають рішення. Також можливо розглядати це як систему показників бізнесу. Більшість підприємств створено з метою отримання прибутку, який, по суті, є збільшенням багатства власників, і спосіб вимірювання та звітування про це збільшення багатства здійснюється за допомогою бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік загалом можна розділити на дві окремі сфери: фінансовий облік і управлінський облік. Фінансовий облік зосереджується на зовнішніх користувачах, таких як кредитори (включаючи постачальників, які надають кредити компанії), податкова та інвестори. Управлінський облік зосереджується на внутрішніх користувачах, таких як керівники виробництва, менеджери з продажу та співробітники. Наприклад, звіт про продаж, який використовується для розрахунку та сплати комісійних, буде внутрішнім документом управлінського обліку, тоді як баланс, який інформує акціонерів про активи та зобов'язання компанії, буде зовнішнім фінансовим звітом.